

Olika myndigheter och organisationer tar sin del av ansvaret för att skapa ett tillgängligt och delaktigt samhälle för personer med funktionshinder. Här finns goda exempel för dig som vill veta mer om vad som görs inom kultur- och fritidsområdet:

Handikappombudsmannen
Barnombudsmannen
Statens Kulturråd
Folkbildningsrådet
SISUS
Socialdepartementet
Hjälpmiddelsinstitutet
Svenska Handikapp IF
Centrum för lättläst
SNAFA
SUH - Handikappidrott
ATR (USA)
Very special arts
Thenapa

www.handikappombudsmannen.se
www.barnombudsmannen.se
www.kulturradet.se
www.folkbildning.se
www.sisus.se
www.arvsfonden.nu
www.hi.se
www.shif.se
www.llstiftelsen.se
www.hh.se/snafa/konf04.htm
www.suh.se
www.atra-tr.org
www.vsarts.org
www.kuleuven.ac.be/thenapa

Fritid, kultur och rekreation

Text och layout: Nildas Eriksson och Tomas Hall
Copyright: FOMS/2005
Illustrationer: Anna Nordvall
Produktion: KST Infoservice

Tillgänglig fritid
– en social och ekonomisk vinst

FOMS är en rikstäckande ideell yrkesförening som har till syfte att stödja tjänstemän och andra yrkesgrupper med intresse för fritids-, kultur- och rekreationsfrågor för människor med funktionshinder. FOMS samarbetar med myndigheter, organisationer, föreningar och olika utbildningsenheter.

Vill du bli medlem och få del av mer kunskap och kontaktnät är du välkommen att anmäla dig via vår hemsida www.foms.se där du också kan beställa detta material.

Önskar du någon form av utbildning eller föreläsning inom aktuellt område är du välkommen att ta kontakt med oss genom e-post: ordforande@foms.se

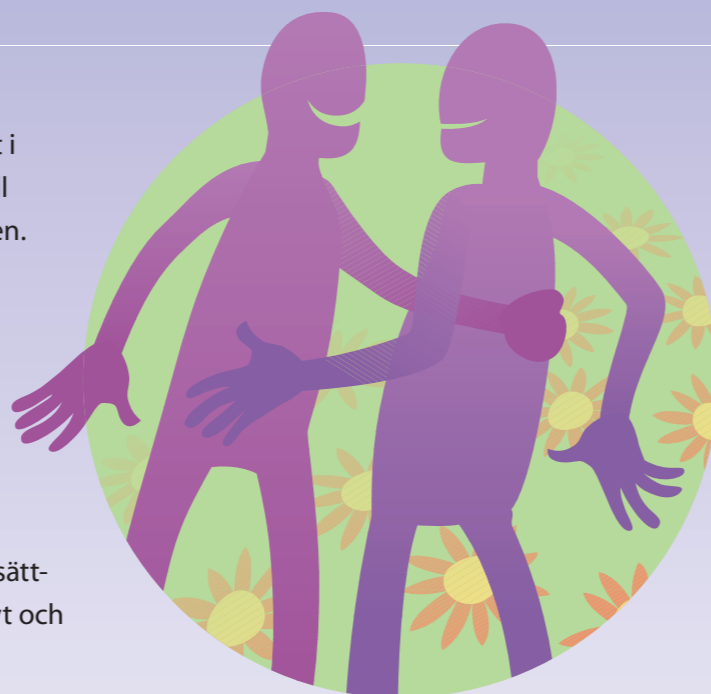
Full delaktighet i samhället

Regeringsformen är den viktigaste av Sveriges grundlagar och innehåller en föreskrift om att det allmänna ska verka för att alla människor ska uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället samt motverka diskriminering.

Riksdagen antog år 2000 nationella mål för handikappolitiken som talar om att man ska undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder, "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken. Proposition 1999/2000:79"

Tillgänglighet till information, litteratur, film, media, lokaler, miljöer och verksamheter är rättigheter som kräver insatser av myndigheter, kommuner, organisationer och andra aktörer.

Genom lagstiftning och myndighetsutövning skapas förutsättningar för full delaktighet och därmed möjligheter till ett aktivt och berikande liv för människor med funktionshinder.

Mänskliga rättigheter, lagstiftning och tillgänglighet

FN:s 22 standardregler skall tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Dessa regler som också kallas för agenda 22 ligger till grund för många kommuners handikapplaner. Regel 5 handlar om tillgänglighet, regel 10 om rekreation och idrott och regel 11 om kultur.

FN:s barnkonvention tar upp rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Artikel 31 tar upp barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Målet ska vara att den enskilde får leva som andra. I LSS 15:5 § anges att kommunen ska verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt. För personer som bor i bostad med särskild service ska fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingå, LSS 9:9 §

Andra rättigheter, enligt LSS, som stärker de enskildes möjlighet till delaktighet till fritid, kultur och rekreation är rätten till personlig assistent, ledsagarservice, biträde av kontaktperson, korttidsvistelse samt korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år.

Socialtjänstlagen, Hälso- och sjukvårdslagen, Lagen om assistansersättning, Plan- och bygglagen, Lagen om riksfärdtjänst och lagen om färdtjänst samt Bibliotekslagen är exempel på andra lagar som under-stödjer och reglerar den enskildes rätt till stöd av samhället.

Förbättrad hälsa

Aktuell forskning visar att insatser som påverkar livsstil har stor betydelse för vårdkonsumtion samt förmågan att återhämta sig och tåla olika påfrestningar.

Människor som har en aktiv fritid och kulturella intressen uppvisar en bättre hälsa än övriga. Enligt WHO bör därför hälsobefrämjande åtgärder sättas in för att utveckla medborgarnas livsstil, meningsfull sysselsättning och stödjande miljöer.

Det är utanför den traditionella sjukvården och inom fritids-, kultur- och rekreationsområdet som det finns stora möjligheter att förbättra situationen för många människor med avseende på förebyggande hälsovård, livskvalitet och delaktighet. För personer med funktionshinder har detta visat sig särskilt värdefullt.

Förbättrad hälsa, ökad självständighet, social förmåga, självförtroende, utveckling av vänskap och nätverk samt motstånd mot sjukdomar, stresstålighet är exempel på starka personliga effekter. För att må riktigt bra bör vi söka aktiviteter och upplevelser som ger fysisk, psykisk och social stimulans och som vi utövar regelbundet. Bra exempel på detta är naturbaserad fritid och rekreation som har ett extremt högt hälsovärde.

Insatser inom kultur- och fritidsområdet kan med fördel vara ett komplement till behandling och andra insatser inom vård, omsorg och habilitering. En social och ekonomisk vinst.

För den enskilde är det viktigt att känna sig delaktig och kunna påverka utbud och innehåll. Inom kommuner och landsting finns särskilt utbildad personal som skall ansvara för detta genom rådgivning, prova på verksamheter, utveckling av metoder och verksamheter, samordning av samhällets utbud, utbildningar samt anpassad information.

Denna personalgrupp (se baksida) samverkar med olika organisationer, föreningar, studieförbund och övriga aktörer inom kultur- och fritidsområdet för att på bästa sätt skapa och utveckla utbudet av aktiviteter i samhället. Kontakta gärna din hemkommun eller landsting för att få veta vem som innehar denna form av tjänst.